

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: J. A., narozen dne X,
bytem X,
zastoupen Mgr. Evou Kičinkovou, advokátkou se sídlem Zámecká
2111, 347 01 Tachov,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 5. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 14. 7. 2023, podanou u Krajského soudu v Plzni téhož dne, domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 12. 5. 2023, č. j. X (dále jen „*napadené rozhodnutí*“) a jemu předcházejícího rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 2. 2023, č. j. X (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“). Napadeným rozhodnutím žalovaná zčásti změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že ve výroku II

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

datum 17. 1. 2018 změnila na datum 9. 11. 2006 a ve zbytku prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Česká správa sociálního zabezpečení prvostupňovým rozhodnutím rozhodla v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „*zákon o důchodovém pojištění*“) a podle č. 15 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení č. 29/2003 Sb. m. s. (dále jen „*Smlouva s Ukrajinou*“), tak, že od 9. 11. 2006 zvýšila částečný invalidní důchod žalobce (výrok I.) a současně rozhodla, že doplatek invalidního důchodu náleží žalobci od 17. 1. 2018.

II. Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě předně namítá, že došlo k nesprávné aplikaci právního předpisu, v důsledku nesprávného výkladu článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou. Dle žalobce sice žalovaná správně zjistila dobu důchodového pojištění žalobce v České republice, tedy od 1. 2. 1999 do 8. 11. 2006, nicméně tuto dobu žalovaná nesprávně rozdělila na dvě části – a sice na dobu od 1. 2. 1999 do 31. 3. 2003 (považovanou za dobu ukrajinského pojištění) a na dobu od 1. 4. 2003 do 8. 11. 2006 (považovanou za dobu českého pojištění). K takovému rozdělení žalovaná přistoupila z toho důvodu, že ke dni vstupu Smlouvy s Ukrajinou v platnost (ke dni 1. 4. 2003) měl žalobce trvalý pobyt na Ukrajině. Žalobce se nicméně nejméně od 1. 2. 1999 zdržoval v České republice, kde podnikal jako OSVČ a hradil na území České republiky veškeré povinné odvody.
3. Žalobce dále namítá, že měl být na jeho případ přednostně aplikován článek 13, nikoli článek 15 s odkazem na článek 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou. Dle tvrzení žalobce k tomuto postupu nemělo dojít, jelikož žalobce splnil podmínky nároku na důchod podle článku 13 Smlouvy s Ukrajinou i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany – tedy pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v České republice. Tento svůj právní názor dovozuje žalobce i z celkového smyslu Smlouvy s Ukrajinou.
4. Žalobce rovněž namítá, že mu měl být invalidní důchod vypočten výlučně podle českých právních předpisů (podle zákona o důchodovém pojištění), jelikož splnil všechny podmínky pro přiznání částečného invalidního důchodu podle českých právních předpisů. Žalobce byl v České republice pojištěn od 1. 2. 1999 do 30. 9. 2005 a dále od 23. 8. 2006. Žalobce byl pojištěncem podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění a splnil i potřebou dobu pojištění podle § 40 zákona o důchodovém pojištění (celkem 2 512 dní).
5. Žalobce konstatoval, že aplikace článku 49 Smlouvy s Ukrajinou by přicházela v úvahu až tehdy, pokud by nárok na invalidní důchod žalobce nevyplýval z českých zákonů a musel by být stanoven podle Smlouvy s Ukrajinou.
6. Žalobce uzavřel, že v daném případě se jedná pouze o právní posouzení, přičemž skutkový stav žalovaná zjistila správně. Vzhledem ke shora uvedeným důvodům navrhl žalobce, aby soud napadené rozhodnutí i jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí zrušil a vrátil žalované k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

*III.**Vyjádření žalovaného k žalobě*

7. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 24. 8. 2023 (doručeném soudu téhož dne) navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
8. Žalovaná poté, co zreprodukovala žalobní námitky, k podané žalobě uvedla, že žalobce podal dne 4. 12. 2006 u Okresní správy sociálního zabezpečení Tachov žádost o přiznání invalidního důchodu. Dne 9. 11. 2006 byl žalobci přiznán částečný invalidní důchod. V průběhu let se žalobcův stupeň invalidity několikrát měnil, naposledy byla žalobci přiznána invalidita třetího stupně, a to od 25. 7. 2018. Žalobce již několikrát namítal výši přiznaného důchodu, všechny jeho námitky byly zamítnuty, stejně tak žalobce neuspěl ani s žalobou u soudu. Poté se žalovaná k jednotlivým žalobním námitkám vyjádřila následovně.
9. Žalovaná nejprve shrnula, že článek 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou je přechodným ustanovením, řešícím hodnocení dob pojištění pro nárok i výši důchodů získaných do data vstupu smlouvy v platnost (tedy 1. 4. 2003), a to tak, že stanoví, zda se mají tyto doby považovat za doby českého či ukrajinského pojištění.
10. Žalovaná dále konstatovala, že žalobce měl ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny, ačkoliv se dle tvrzení žalobce již zdržoval na území České republiky. Nicméně žalobce získal trvalý pobyt na území České republiky až od 16. 8. 2006. Státní občanství bylo následně žalobci uděleno dne 5. 11. 2014. Žalovaná, s ohledem na výše uvedené konstatovala, že je nutné přihlídnout k dikci článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou, podle kterého nelze upřednostnit aplikaci argumentace žalobce, že potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod získal pouze s přihlédnutím k českým dobám pojištění. Žalovaná shrnula, že s ohledem na to, že měl žalobce ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny, je nutné veškeré doby pojištění získané do tohoto data považovat za doby pojištění na Ukrajině. K tomu dochází bez ohledu na to, ve které ze smluvních stran reálně došlo k získání doby pojištění.
11. Žalovaná dále odkázala na článek 18 Smlouvy s Ukrajinou, podle kterého se pro výpočet důchodu každé ze smluvních stran stanoví průměrný výdělek nebo vyměřovací základ pouze za doby pojištění získané v souladu s jejími právními předpisy. Pokud tedy žalobce vykonával výdělečnou činnost v České republice, na jejímž základě získal v souladu s českými právními předpisy započitatelný výdělek, neexistuje žádný právní ani věcný důvod tento výdělek nezapočíst pro stanovení osobního vyměřovacího základu, a to bez ohledu na skutečnost, že je tato doba považována podle článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou, za ukrajinskou dobu pojištění.
12. Žalovaná poté shrnula, že obecně pro všechny pojištěnce žádající o starobní důchod, platí, že rozhodné období pro stanovení osobního vyměřovacího základu končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání invalidního důchodu. Uvedla, že v případě žalobce, končí rozhodné období rokem 2005, neboť důchod byl přiznán žalobci v roce 2006.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

13. Žalovaná dále uvedla, že původně byla žalobci doba od 1. 2. 1999 do 31. 3. 2003 (tedy doba výdělečné činnosti žalobce, na základě které získal žalobce v souladu s českými právními předpisy započitatelný výdělek, která však byla ve smyslu článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou hodnocena jako ukrajinská doba pojištění) hodnocena jako doba vyloučená bez přihlédnutí k získaným vyměřovacím základům. Žalovaná však uznala, že tento postup nebyl v souladu se Smlouvou s Ukrajinou. S ohledem na to, že došlo k nesprávnému postupu žalované, rozhodla žalovaná, že žalobci náleží doplatek invalidního důchodu od 9. 11. 2006.
14. Žalovaná závěrem uvedla, že jelikož došlo z její strany k nesprávnému postupu, změnila data přiznání doplatku invalidního důchodu podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, a to tak, že doplatek žalobci náleží od 9. 11. 2006. Žalovaná proto v souladu s ustanovením § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“) prvostupňové rozhodnutí částečně změnila. S ohledem na vše výše uvedené navrhla žalovaná žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV.

Průběh řízení

15. O podané žalobě soud rozhodoval bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť žalobce výslovně uvedl, že souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání (viz žaloba na č. 1. 2) a žalovaná se k tomu ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

V.

Posouzení věci soudem

16. Poté, co soud v projednávané věci přezkoumal napadené rozhodnutí a předmětný správní spis, dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
17. Podle § 18 odst. zákona o důchodovém pojištění platí, že rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak.
18. Podle § 54 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že *nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem*.
19. Podle § 54 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že *nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu*.
20. Podle článku 13 Smlouvy s Ukrajinou platí, že *jsou-li podle právních předpisů jedné smluvní strany splněny podmínky nároku na důchod i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, stanoví příslušná instituce své*

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

smluvní strany důchod výlučně na základě dob pojištění získaných podle jejich právních předpisů.

21. Podle článku 15 Smlouvy s Ukrajinou platí, že *pokud nárok na důchod podle právních předpisů smluvní strany může vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pak instituce první smluvní strany:*
 - a) vypočte výši důchodu, který by náležel, kdyby všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle jejich právních předpisů,*
 - b) na základě výše vypočtené podle písmene a) tohoto článku poté stanoví skutečnou výši dílčího důchodu určeného k výplatě podle poměru dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran.*
22. Podle článku 18 Smlouvy s Ukrajinou platí, že *pro výpočet důchodu instituce každé ze smluvních stran stanoví průměrný výdělek nebo vyměřovací základ pouze za doby pojištění získané v souladu s jejími právními předpisy.*
23. Podle článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou platí, že *doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této smlouvy v platnost budou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu, nebo naposledy před tímto dnem, trvalý pobyt.*
24. Soud na tomto místě poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2015, č. j. 9 Ads 182/2015-40 v němž kasační soud v bodě [20] akcentoval následující: „*Nejvyšší správní soud k argumentaci stěžovatelky předně uvádí, že žalovaná i městský soud aplikovaly čl. 39 odst. 4 pouze na doby pojištění do 1. 4. 2003 (respektive přesněji na doby do 31. 3. 2003 včetně), nikoli na celou spornou dobu. Tento postup byl správný, neboť Smlouva vstoupila v platnost na základě svého článku 41 právě 1. 4. 2003 a přechodné ustanovení v čl. 39 odst. 4 se tedy vztahuje pouze na doby pojištění získané do 1. 4. 2003.*“ V bodě 21 NSS dále konstatoval, že: „*S ohledem na spornou dobu pojištění stěžovatelky a datum vstupu Smlouvy v platnost je zřejmé, že posouzení věci se rozpadá na dvě relativně samostatné otázky. V první řadě se jedná o dobu pojištění získanou do vstupu Smlouvy v platnost, tj. od 2. 11. 1992 do 31. 3. 2003, v druhé řadě o dobu následnou, tj. od 1. 4. 2003 do 31. 7. 2003. Nejvyšší správní soud se jimi zabýval postupně. Argumentaci stěžovatelky bylo možné věcně vztáhnout pouze k první otázce.*“ Dále v bodě 22 konstatoval, že: „*Nejvyšší správní soud se se žalovanou a městským soudem ztotožnil v tom, že doba od 2. 11. 1992 do 31. 3. 2003 je ukrajinskou dobou pojištění. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka měla ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na Ukrajině, veškeré doby pojištění získané do této doby, ať už na Ukrajině či v ČR, jsou podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy považovány za doby ukrajinské. Nejvyšší správní soud v důvodové části spisu ověřil, že Penzijní fond Ukrajiny dobu pojištění od 2. 11. 1992 do 31. 3. 2003 nepotvrdil (viz potvrzení ze dne 16. 3. 2010).*“ A konečně na bod 23, v němž NSS konstatuje: „*Stěžovatelka se mylí, pokud se domnívá, že pro posouzení této otázky je podstatné, zda byly doby pojištění získány podle českých nebo ukrajinských právních předpisů. Toto kritérium zavádí Smlouva pro dobu od jejího vstupu v platnost (srovnej kolizní úpravu v čl. 6, dle které [j]estliže články 7 a 8 této smlouvy nestanoví jinak, vztahují se na pracovníky právní předpisy té smluvní strany, na jejímž území je vykonávána pracovní*

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

činnost). Doby pojištění stěžovatelky získané do 1. 4. 2003 však budou na základě čl. 39 odst. 4 Smlouvy vždy ukrajinskými dobami pojištění.“

25. Dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2017, č. j. 4 Ads 11/2017-36, v němž NSS konstatoval následující: „*Nejvyšší správní soud podotýká, že v době od 2. 11. 1992 do 31. 3. 2003 měla stěžovatelka trvalý pobyt na Ukrajině. Proto se uvedená doba pojištění, bez ohledu na to, zda byla získána na Ukrajině (podle ukrajinských předpisů) nebo na území České republiky (podle českých předpisů), považuje za ukrajinskou dobu pojištění. Před 1. 4. 2003, tedy před platností Smlouvy, je zachován tzv. teritoriální princip, který vyplývá z předchozího smluvního ujednání uplatňovaného ve vztazích s Ukrajinou, tj. Dohody mezi Československou republikou a SSSR o sociálním zabezpečení. Teritoriální princip stanoví jako určující hledisko trvalý pobyt žadatele. Doby pojištění od 1. 4. 2003 jsou již hodnoceny podle principu proporcionality, tedy hodnotí je vždy stát, na jehož území byly skutečně získány. Čl. 39 odst. 4 Smlouvy má zajistit kontinuitu s předchozí právní úpravou (viz rozsudky zdejšího soudu ze dne 28. 4. 2010, č. j. [4 Ads 89/2009 - 86](#) a ze dne 4. 2. 2009, č. j. [6 Ads 64/2008 - 42](#)).“*
26. Soud konečně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2009, č. j. 6 Ads 120/2009-55, jehož právní věta zní: „*Podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení (č. [29/2003 Sb. m. s.](#)) je ke zhodnocení dob pojištění získaných na území některého ze smluvních států před vstupem této smlouvy v platnost příslušný smluvní stát, na jehož území měl žadatel trvalý pobyt ke dni vstupu citované smlouvy v platnost, nikoli smluvní stát, na jehož území měl žadatel pobyt v době, kdy tyto doby pojištění získal.“*
27. K žalobní námitce žalobce, že žalovaná nesprávně aplikovala článek 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou a že žalovaná sice správně zjistila dobu pojištění žalobce v České republice, ale tuto dobu nesprávně rozdělila na dvě části, soud konstatuje, že této žalobní námitce není možné přisvědčit. Soud naopak považuje za správný postup žalované, která rozdělila dobu pojištění žalobce na dvě části, a sice na dobu od 1. 2. 1999 do 31. 3. 2003, kterou správně považuje za ukrajinskou dobu pojištění a na dobu od 1. 4. 2003 do 8. 11. 2006, kterou žalovaná správně považuje za českou dobu pojištění žalobce. Skutečnost, že se žalobce dle svého tvrzení na území České republiky zdržoval již od 1. 2. 1999, není pro určení doby pojištění rozhodující. Z výše citovaných zákonných ustanovení a judikatury Nejvyššího správního soudu zcela jednoznačně vyplývá, že pro dobu pojištění je významné to, v jaké zemi měl žalobce trvalý pobyt. Žalobce získal trvalý pobyt na území České republiky až dne 16. 8. 2006 a tedy ke dni 1. 4. 2003 měl trvalý pobyt na území Ukrajiny. S ohledem na výše uvedené musela žalovaná postupovat podle článku 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou a rozdělit dobu pojištění žalobce na dvě části, přičemž do 31. 3. 2003 měl žalobce trvalý pobyt na území Ukrajiny a proto bylo nutné do této doby považovat tuto dobu za ukrajinskou dobu pojištění žalobce.
28. K žalobní námitce, že v případě žalobce měl být přednostně aplikován článek 13 nikoli článek 15 Smlouvy s Ukrajinou, soud uvádí, že ani této námitce nelze přisvědčit. Soud musí přisvědčit žalované, která ve svém vyjádření uvedla, že článek 39 odst. 4 Smlouvy s Ukrajinou je přechodným ustanovením, které řeší hodnocení dob pojištění pro nárok i výši důchodů získaných do data vstupu Smlouvy s Ukrajinou v platnost, tedy od 1. 4. 2003 a to tak, jaké doby se mají považovat za

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

doby pojištění ukrajinské a jaké za české. V dalším lze odkázat na předcházející bod žaloby.

29. K další žalobní námitce žalobce, že mu měl být invalidní důchod vypočten výlučně podle českých právních předpisů a že celkem jeho výše důchodu měla ke dni 9. 11. 2006 správně činit 1 974 Kč, soud uvádí, že žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že původně byla v případě žalobce doba od 1. 2. 1999 do 31. 3. 2003 hodnocena jako doba vyloučená bez přihlédnutí k získaným vyměřovacím základům, tento postup, však nebyl v souladu se Smlouvou s Ukrajinou, jak uznala žalovaná a uvedla, jakým způsobem byla žalobci zohledněna doba pojištění.
30. S ohledem na veškeré výše uvedené skutečnosti soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.
31. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měla právo žalovaná, jež měla ve věci plný úspěch. Žalované však žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani nepožadovala jakoukoli jejich náhradu, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 10. července 2024

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.